

Nederlandse bevolking positief over tien jaar ECB

De Europese Centrale Bank bestaat tien jaar. Nederlanders hebben vertrouwen in de ECB, meer dan in andere Europese instellingen. Prijsstabiliteit is gewaarborgd, bovendien heeft de ECB een positieve invloed op de economische groei en financiële stabiliteit van het eurogebied, aldus de Nederlander.

De oprichting van de Economische en Monetaire Unie (EMU) was de meest radicale monetaire hervorming sinds Bretton Woods. Het eurogebied vormt na de Verenigde Staten de grootste muntunie en produceert een vijfde van het totale wereldwijde bbp. Ten tijde van de oprichting van de ECB waren er veel sceptische geluiden te horen (zoals de Open brief Europese economen uit 1997). Zo werd gezegd dat het eurogebied geen optimaal valutagebied zou zijn en een monetair beleid daarom niet zou aansluiten bij de diverse behoeften van de verschillende landen. Maar na het eerste decennium kan worden geconcludeerd dat de EMU een succes is. Tijdens deze periode heeft de ECB de inflatie op een historisch laag niveau gehouden, gemiddeld 2,1 procent (figuur 1), ondanks de sterke olieprijsstijgingen (611 procent tussen juni 1998 en 2008). Ook lagen de inflatieverwachtingen gedurende deze tijd verankerd rond de twee procent (Consensus Economics). Onverminderd het doel van de prijsstabiliteit ondersteunt de ECB het algemene economische beleid in de Europese Unie. Sinds de start van de EMU zijn er in het eurogebied 15,7 miljoen nieuwe arbeidsplaatsen gecreëerd (drie maal zo veel als in de vergelijkbare periode voor de euro) en zijn de groeiverschillen tussen de eurolanden afgenomen. Natuurlijk kan dit niet worden toegeschreven aan de ECB alleen, want het instituut is niet leidend in de ontwikkeling van bijvoorbeeld economische groei, werkgelegenheid of de concurrentiepositie. De bovenstaande gegevens schetsen een positief beeld van tien jaar ECB, maar hoe oordeelt de Nederlander?

ECB en Trichet

DNB heeft het Nederlandse publiek gevraagd naar hun mening over tien jaar ECB. De vragen zijn voorgelegd aan het CentERpanel van de universiteit Tilburg. Dit internetpanel vormt een representatieve steekproef van de bevolking in Nederland van zestien jaar en ouder. Tussen 11 en 15 april 2008 hebben 1928 van de 2594 benaderde personen de vragenlijst ingevuld, een respons van 74,3 procent.

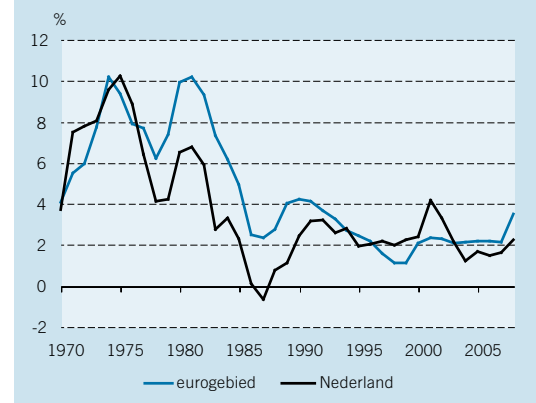
De peiling laat zien dat een grote groep Nederlanders (tachtig procent) de ECB kent. Bovendien geniet Jean-Claude Trichet als president van de ECB een aanzienlijke bekendheid onder de Nederlandse bevolking.

Vertrouwen in ECB

Een duidelijke meerderheid van de Nederlanders (zestig procent) heeft tamelijk tot veel vertrouwen in de ECB. Dit is een lichte stijging in vergelijking met een eerdere peiling in januari 2006 (figuur 2). De Nederlander heeft ook meer vertrouwen in de ECB dan in andere Europese instituten, zoals het Europese Parlement, de Europese Commissie en Eurostat. Als wordt gevraagd om tussen deze instellingen te kiezen, heeft 44 procent het meeste vertrouwen in de ECB. Het Europese Parlement volgt op de tweede plaats met negen procent. Het vertrouwen in de ECB komt ook tot uitdrukking in de grote waarde die Nederlanders toekennen aan de onaf-

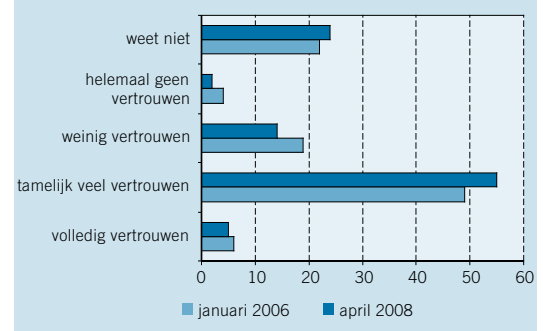
Figuur 1

Inflatie in eurogebied/Nederland (in procenten).

Figuur 2

Hoeveel vertrouwen heeft u in de ECB?

hankelijkheid van de ECB. 82 procent van de Nederlanders vindt het tamelijk tot zeer belangrijk dat de ECB onafhankelijk is van nationale regeringen en andere Europese instellingen.

Prijsstabiliteit is gewaarborgd

Op de vraag, in hoeverre prijsstabiliteit in Nederland gewaarborgd is, antwoordt een meerderheid (zestig procent) dat prijsstabiliteit goed is gewaarborgd, twintig procent is van mening dat dit niet erg goed is gewaarborgd en twee procent vindt zelfs dat prijsstabiliteit helemaal niet is gewaarborgd. Als we kijken naar de individuele eigenschappen dan valt op dat een substantiële groep jongeren (15–24 jaar) niet weet of prijzen in Nederland stabiel zijn. Iets minder dan de helft van de Nederlandse bevolking is van mening dat de ECB voldoende doet om prijsstabiliteit te handhaven, 36 procent weet het niet en vijftien procent vindt dat de ECB meer kan doen om de prijsstabiliteit te handhaven.

Groei en stabiliteit

Zestig procent van de Nederlandse bevolking is van mening dat de ECB een bescheiden tot grote bijdrage levert aan de economische groei in het eurogebied. Een minderheid van achttien procent is van mening dat de ECB geen bijdrage levert aan de groei van het eurogebied, de rest, 22 procent, weet het niet (figuur 3). Opvallend is de positieve indruk over de rol van de ECB met betrekking tot het bewaken van de financiële stabiliteit. Driekwart van de ondervraagden denkt dat de ECB een bescheiden tot grote bijdrage levert aan financiële stabiliteit. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat de recente maatregelen die de ECB heeft genomen om de liquiditeit in de geldmarkt te garanderen positief zijn belicht in de pers. Maar vier procent denkt dat het bestaan van de ECB geen bijdrage levert of een negatieve invloed heeft op de financiële stabiliteit, terwijl 22 procent het niet weet.

Kredietcrisis en ECB

De kredietcrisis en de reactie van de ECB zijn ook voorgelegd aan de ondervraagden. De helft van hen is van mening dat de ECB voldoende maatregelen neemt om de kredietcrisis aan te pakken. Een substantiële groep (35 procent) heeft hier geen mening over. Dit kan waarschijnlijk mede worden verklaard omdat de gemiddelde Nederlander nog niet direct is getroffen door de gevolgen van de crisis. Vijftien procent is van mening dat de ECB meer kan doen om de kredietcrisis aan te pakken. Gevraagd naar concrete suggesties volgt een heel scala aan mogelijke beleidsmaatregelen, variërend van meer toezicht tot het stimuleren van spaargedrag, het aanpakken van hedgefondsen en meer openheid geven over de uitzettingen van banken.

Toekomst ECB

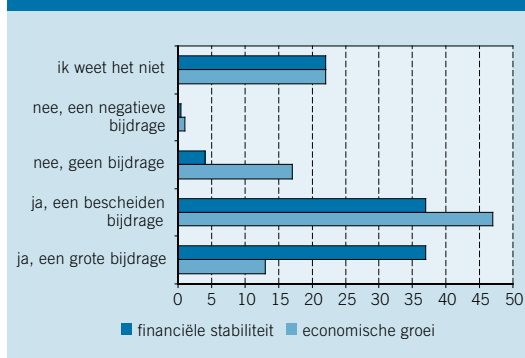
Over de rol van de ECB in de toekomst antwoordt 45 procent dat de ECB in de toekomst voor de burger belangrijker zal worden, terwijl een kleine meerderheid (51 procent) hier neutraal in staat of het niet weet. Maar drie procent denkt dat de ECB in de toekomst minder belangrijk wordt. Een kleine meerderheid (51 procent) is van mening dat de ECB bijdraagt aan de Europese identiteit, terwijl dertig procent vindt dat de ECB niet bijdraagt aan de Europese identiteit.

Euro wordt populairder

De introductie van de euro was een mijlpaal voor de ECB en het eurosysteem. Ongeveer 317 miljoen mensen in vijftien verschillende EU-landen gebruiken momenteel de euro als betaalmiddel. Op dit moment circuleren er in het eurogebied ongeveer 11.240 miljoen bankbiljetten ter waarde van 650.368 miljoen euro en 76.494 miljoen munten ter waarde van 19.201 miljoen euro. Kort na de invoering was de euro in Nederland niet zo populair. Maar hoe kijkt het Nederlandse publiek anno april 2008 tegen de euro aan? Op de vraag, vindt u het een goede zaak dat Nederland de euro heeft, antwoordt 25 procent dat het een slechte tot heel slechte zaak is dat Nederland de euro heeft. Daar staat tegenover dat een kleine veertig procent vindt dat het een goede zaak is. Als wordt gekeken naar individuele kenmerken dan geldt over het algemeen dat mannen

Figuur 3

Draagt de ECB bij aan economische groei/ financiële stabiliteit?

positiever zijn dan vrouwen, dat de waardering hoger is onder hogeropgeleiden en personen met een hoger inkomen, en dat huiseigenaren de euro meer waarderen dan huurders.

Een meerderheid (56 procent) is van mening dat de euro een positieve bijdrage heeft geleverd aan de stabiliteit en economische groei in het eurogebied. Voor deze groep geldt ook dat mannen positiever zijn dan vrouwen over de bijdrage van de euro aan de financiële stabiliteit en economische groei in het eurogebied. Ondervraagden met een hogere opleiding zijn ook hier positiever. Dit geldt ook voor mensen met een hoger maandinkomen en 55-plussers. Ondanks het feit dat de euro volgens velen een positieve invloed heeft op de stabiliteit en economische groei is maar een kleine groep daadwerkelijk trots op de euro: negentien procent. Het leeuwendeel van de ondervraagden staat hier neutraal in (veertig procent). Tegelijkertijd lijkt het oude sentiment ten opzichte van het verlies van de gulden af te nemen; 42 procent is van mening dat de euro inmiddels net zo'n sterke munt is als de gulden. In juni 2006 is deze vraag ook voorgelegd aan het CentERpanel. Toen was men veel negatiever over de euro. Opvallend is dat de 55-plussers vaker dan andere leeftijdscategorieën van mening zijn dat de euro net zo'n sterke munt is als de gulden.

Conclusie

De Nederlandse bevolking kijkt positief terug op de eerste tien jaar van de Europese Centrale Bank. Het is opmerkelijk dat zo'n jong instituut binnen een relatief korte tijd een goede reputatie onder de bevolking heeft opgebouwd en een breed vertrouwen geniet. Voor de toekomst is het van belang dat dit vertrouwen wordt behouden en waar mogelijk verder wordt uitgebouwd. Het vergroten van de kennis over de ECB bij het publiek kan hieraan een bijdrage leveren. Vooral de jongere generatie lijkt hier baat bij te hebben, omdat zij aangeven niet bekend te zijn met de ECB of begrippen als prijsstabiliteit en inflatie. Verder blijkt dat de onafhankelijkheid van de ECB van zowel nationale als internationale politieke instellingen een bijdrage levert aan het vertrouwen dat wordt gesteld in het monetaire instituut.

SINDS 1916